

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 560/2021-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov

_____ a _____, zastúpených advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. 17 C 32/2017-551 z 5. augusta 2021 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 17 C 32/2017-551 z 5. augusta 2021 **boli porušené** základné práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Poprad č. k. 17 C 32/2017-551 z 5. augusta 2021 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Poprad **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **487,01 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. októbra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu

Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 32/2017-551 z 5. augusta 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadajú napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie okresnému súdu.

2. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 560/2021 z 2. decembra 2021 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli v procesnom postavení žalovaných v spore o určenie priebehu hraníc pozemku vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 32/2017. V uvedenom konaní bola rozsudkom okresného súdu č. k. 17 C 32/2017 zo 7. októbra 2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 9/2021 z 5. mája 2021 žaloba zamietnutá a sťažovateľom ako úspešnej strane priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu.

4. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 17 C 32/2017-522 z 25. júna 2021 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) rozhodol, že sťažovateľom priznal náhradu trov konania v sume 2 815,88 eur.

Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal žalobca sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka a sťažovateľom priznal náhradu trov konania v sume 1 391,46 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietali samotné krátenie náhrady trov konania, keď nesúhlasili s neuznaním niektorých úkonov, a zároveň namietali krátenie základnej sadzby tarifnej odmeny pri zastupovaní dvoch osôb.

V súvislosti s nepriznaním trov konania za úkon prevzatia a prípravy veci a s tým spojenej náhrady cestovných výdavkov sťažovatelia uviedli, že „*okresný súd bez náležitého a logického odôvodnenia zúžil výklad ust. § 13a... len na miesto advokáta, ktoré je totožné s bydliskom klientov...*“. Sťažovatelia ďalej uviedli, že okresný súd „*vôbec nereagoval na námietku žalovaných, premietnutú v podaní z 27. 5. 2021... že ich právna zástupkyňa je platiteľkou DPH, takže k priznanej odmene mal pripočítať aj 20 % DPH. Paradoxom je, že vyšší súdny úradník v uznesení z 25. 6. 2021 DPH z prisúdenej náhrady trov konania priznal.*“.

6. Napokon sťažovatelia porušenie svojich práv odôvodnili aj tým, že okresný súd im sťažnosť žalobcu proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka nezaslal na vyjadrenie, pričom práve na podklade tejto sťažnosti bolo rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka výrazne zmenené v ich neprospech.

7. Sťažovatelia považujú napadnuté uznesenie okresného súdu za prekvapivé, nepredvídateľné, porušujúce princíp rovnosti zbraní a nedostatočne odôvodnené.

III.

Vyjadrenie zúčastnenej osoby, okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Zúčastnená osoba, ktorou je v konaní pred ústavným súdom Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (ďalej aj „zúčastnená osoba“ alebo „žalobca“), doručila ústavnému súdu 31. decembra 2021 vyjadrenie k ústavnej sťažnosti. Vo vyjadrení uviedla, že sa plne stotožňuje s výrokom napadnutého uznesenia, ako aj s argumentáciou okresného súdu uvedenou v jeho odôvodnení. Zároveň vyjadrila názor, že napadnuté uznesenie, ako aj postup okresného súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sú ústavne konformné a nebolo nimi zasiahnuté do žiadneho z ústavou garantovaných práv sťažovateľov.

Vo vzťahu k porušeniu princípu kontradiktórnosti zúčastnená osoba uviedla, že pokiaľ by aj nedoručenie sťažnosti bolo nesprávnym postupom okresného súdu, nedosahuje takú intenzitu, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia ústavou garantovaných práv sťažovateľov.

9. Napadnuté uznesenie zúčastnená osoba nepovažuje za svojvoľné ani arbitrárne a podľa jej názoru z neho jednoznačne vyplýva, že okresný súd podrobne skúmal podmienky účelnosti vynaložených nákladov a toto zhodnotenie aj náležite v napadnutom uznesení odôvodnil. V súvislosti so sťažovateľmi tvrdeným reštriktívnym výkladom § 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) zúčastnená osoba poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a túto výhradu sťažovateľov odmietla.

III.2. Vyjadrenie odporcu:

10. Okresný súd ako odporca doručil ústavnému súdu 5. januára 2022 vyjadrenie k ústavnej sťažnosti, ktorého súčasťou bolo aj vyjadrenie zákonnej sudkyne. Predseda okresného súdu v nadväznosti na vecnú kritiku napadnutého uznesenia zo strany sťažovateľov poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej ústavný súd pristupuje k sťažnostiam proti rozhodnutiam o náhrade trov zdržanlivo.

11. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení uviedla, že vo veci sťažovateľov rozhodla podľa najlepšieho vedomia a svedomia v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. V súvislosti s tvrdeným porušením princípu rovnosti zbraní zákonná sudkyňa uviedla: „... sťažnosť zrejme nebola zaslaná žalovaným v 1/ a 2/ rade na vyjadrenie (skutočnosti zistené z elektronického súdneho spisu, keďže spis je v dôsledku dovolania od 08.11.2021 na Najvyššom súde Slovenskej republiky).“ Napriek uvedenej skutočnosti zákonná sudkyňa vyjadrila presvedčenie, že nezaslaním

sťažnosti na vyjadrenie okresný súd nepochybil, a v tomto kontexte odkázala na ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktoré explicitne neupravujú postup súdu prvej inštancie po podaní sťažnosti, teda z ustanovení Civilného sporového poriadku „*nevyplýva povinnosť súdu doručovať sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka na vyjadrenie protistrane*“. Zákonná sudkyňa tiež zdôraznila, že ani prípadné vyjadrenie žalovaných (sťažovateľov, pozn.) by nemalo vplyv na rozhodnutie, keďže v danom prípade bola posudzovaná výlučne účelnosť vynaložených trov, ktorá sa posudzuje nezávisle od postoja tej-ktorej strany. Napadnuté uznesenie neporušuje ústavné práva sťažovateľov, keďže bolo riadne odôvodnené, vysvetlené, zrozumiteľné a v súlade s princípom hospodárnosti konania a nebolo nevyhnutné zasielať sťažnosť žalovaným na vyjadrenie. Podľa zákonnej sudkyne pokiaľ by aj došlo k chybe v tom, že žalovaným nebola priznaná daň z pridanej hodnoty, išlo by o zrejmu nesprávnosť, ktorú je možné odstrániť doplnujúcim, prípadne opravným uznesením.

III.3. Replika sťažovateľov:

12. Sťažovatelia vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 16. marca 2022 zotrvali na svojich argumentoch prezentovaných v ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Námietky sťažovateľov prezentované v ústavnej sťažnosti možno rozdeliť do dvoch tematických okruhov – do okruhu námietok o svojvoľnom krátení priznaného nároku na náhradu trov konania a do okruhu námietok o procesnom pochybení okresného súdu spočívajúcom v nedoručení sťažnosti žalobcu proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

14. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a zásadnú výsadu všeobecného súdu. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novejšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016).

15. Pokiaľ ide o námietky o porušení princípu kontradiktórnosti konania, ústavný súd konštatuje, že nebolo medzi účastníkmi konania sporné, že sťažovateľom nebola doručená sťažnosť žalobcu proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

16. V teoretickej rovine je možné uviesť, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že princíp rovnosti zbrani znamená, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu, a vyjadriť sa k nim (rozsudok ESLP zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, body 45 a 46, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike).

Inými slovami, z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie odporcu (protistrany v súdnom konaní) právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť, v dôsledku čoho je teda len na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či určité stanovisko k vyjadreniu protistrany vyžaduje komentár z jeho strany (rozsudok ESLP z 18. 2. 1997 vo veci Niderost-Huber proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 18990/91, body 27 a 29, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike), a pritom nezáleží na tom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (rozsudok ESLP z 31. 5. 2001 vo veci K. S. proti Fínsku, rozsudok ESLP z 28. 6. 2001 vo veci F. R. proti Švajčiarsku). Teda požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESLP chápe skôr formálne, t. j. z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu vrátane ich samotného dopadu na rozhodnutie súdu/orgánu verejnej moci.

17. Vychádzajúc z predmetu rozhodovania v napadnutom konaní (výška náhrady trov konania, pozn.), ústavný súd konštatuje, že ESLP už v minulosti riešil obdobné prípady, kde bolo namietané porušenie zásady kontradiktórnosti z dôvodu, že odvolací súd neposlal odvolanie (v našom právnom poriadku sťažnosť, pozn.) proti výroku o trovách konania protistrane (Beer proti Rakúsku, rozsudok, 6. 2. 2001, č. 30428/96, body 18 – 21, Baumann proti Rakúsku, rozsudok, 7. 1. 2005, č. 76809/01, bod 48), pričom dospel k záveru o porušení tejto zásady a zároveň aj k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že aj Súdny dvor Európskej únie zdôraznil, že na splnenie požiadaviek spojených s právom na spravodlivé súdne konanie je potrebné, aby sa účastníci konania oboznámili a mali možnosť kontradiktórne sa vyjadriť ku skutkovým, ako aj k právnym okolnostiam, ktoré sú rozhodujúce pre výsledok konania (pozri rozsudok Komisia/Írsko a i. z 2. 12. 2009, C89/08 P, Zb. s. I11245, už citovaný bod 55, ako aj bod 56).

19. Obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

20. Kontradiktórnosť nerozlučne spätá s princípom rovnosti zbraní je univerzálnym právnym princípom platným v celom právnom poriadku, teda aj v občianskom súdnom konaní, a súd každého druhu a inštancie ho musí plne rešpektovať. Dôvodom je fakt, že jednou z jeho hlavných funkcií je oboznámiť účastníka konania so všetkými dokumentmi a dôkazmi, ktoré môžu ovplyvniť rozhodnutie a poskytnúť mu možnosť sa k nim vyjadriť. Ide predovšetkým o dôkazy, stanoviská a vyjadrenia protistrany v konaní alebo dôkaz, resp. stanovisko nezúčastneného subjektu (znalec, svedok a pod.) či zabezpečeného samotným konajúcim orgánom z vlastnej iniciatívy. Tým sa účastníkovi konania garantuje právo byť vypočutý (audiatur et altera pars), právo na obhajobu (m. m. III. ÚS 220/2018). Ani podľa ústavného súdu však zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter, pretože existujú aj výnimky z uvedeného pravidla, kde okolnosti prípadu alebo procesnej situácie vylučujú uplatňovanie tejto zásady (napr. rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 481/2012). Ústavný súd aj v inom svojom rozhodnutí konštatoval, že kontradiktórnosť konania nemôže prechádzať do roviny „absolútna“ (rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 18/2013).

21. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia ústavný súd zistil, že okresný súd rozhodol o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka bez toho, aby túto poslal sťažovateľom na vyjadrenie. Napokon uvedený záver ani nebol sporný, keďže sudkyňa okresného súdu vo svojom stanovisku uviedla, že k doručeniu sťažnosti nedošlo a navyše taká povinnosť súdu ani nevyplýva z právneho predpisu.

22. V nadväznosti na túto obranu okresného súdu ústavný súd uvádza, že § 239 a nasledujúce CSP o sťažnosti explicitne nezakotvujú povinnosť súdu doručiť sťažnosť, prípadne vyjadrenie k sťažnosti, ďalšie podanie protistrane, ani povinnosť umožniť stranám vyjadriť sa k takýmto podaniam. Absencia výslovnej právnej úpravy o potrebe vytvorenia priestoru sporovým stranám na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosti vyjadriť sa však automaticky neznamená, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje (m. m. III. ÚS 147/2020).

Ústavný súd nemohol akceptovať ani obranu okresného súdu spočívajúcu v argumentácii o hospodárnosti konania, pretože, vychádzajúc z povahy konania o sťažnosti, nevidel zásadný rozdiel medzi ním a konaním o opravnom prostriedku v rámci Civilného sporového poriadku, kde sa princíp kontradiktórnosti uplatňuje v určitom vymedzenom rozsahu. Skutočnosť, že tento prostriedok nápravy je pomenovaný ako sťažnosť, berúc do úvahy znenie čl. 9 CSP, ktorý ustanovuje, že strany majú právo oboznámiť sa okrem iného s návrhmi protistrany a vyjadriť k nim svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon, v spojení so skutočnosťou, že Civilný sporový poriadok žiadny rozsah vyjadrenia protistrany v danom prípade neustanovuje, ešte podľa názoru ústavného súdu neznamená, že z ústavnoprávneho hľadiska nemusí byť zabezpečená rovnosť zbraní a kontradiktórnosť v minimálnom rozsahu (v súlade s princípom hospodárnosti konania, pozn.), keďže sa v okolnostiach posudzovanej veci rozhodovalo o rozsahu povinnosti náhrady trov konania (obdobne ŠTEVČEK, FICOVÁ, BARICOVÁ, MESIARKINOVÁ, BAJÁNKOVÁ, TOMAŠOVIČ a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 878, 879.) .

23. Námietka porušenia princípu kontradiktórnosti a s ňou spojeného princípu rovnosti zbraní je opodstatnená, preto v okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým

uznesením okresného súdu došlo k neprípustnému zásahu do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v spojení s tým aj k porušeniu práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

24. Ústavný súd pri rozhodovaní vychádzal z už citovanej judikatúry ESĽP a Súdneho dvora Európskej únie, ako aj z vlastnej rozhodovacej činnosti (napr. III. ÚS 147/2020, III. ÚS 109/2020). Za rozhodujúce pritom považoval to, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nie je prípustný ani riadny, ani mimoriadny opravný prostriedok. Zásah do princípu kontradiktórnosti, ako aj rovnosti zbraní tak nebolo možné zhojiť v nasledujúcom odvolacom, prípadne v dovolacom konaní (m. m. III. ÚS 109/2020, III. ÚS 147/2020). V dôsledku sťažnosti bolo pôvodné uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom výrazne zmenené v neprospech sťažovateľov bez toho, aby mali možnosť zaujať stanovisko k argumentom protistrany. Ústavný súd nezistil relevantný a zásadný dôvod na to, aby sa v civilnom konaní, ktoré je v zásade kontradiktórne, uplatnila výnimka z tohto princípu v situácií, v ktorej sa rozhoduje o subjektívnych právach a povinnostiach.

25. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie ústavnej sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

26. V súlade s § 133 ods. 2 prvou vetou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

28. Podľa § 134 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu (odsek 1). Ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením (odsek 2).

29. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením okresného súdu boli porušené základné práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodol zároveň aj o zrušení napadnutého uznesenia okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu v celom rozsahu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

30. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľov proti vecnému posúdeniu otázky náhrady trov za jednotlivé úkony právnej služby, ústavný súd, poukazujúc na svoju judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, IV. ÚS 271/2021 atď.).

31. Keďže ústavný súd napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil z dôvodu porušenia princípu kontradiktórnosti, odpadol zároveň dôvod vecne posúdiť aj druhú námietku, ktorou sťažovatelia odôvodňovali porušenie identických práv zaručených ústavou a dohovorom z dôvodu arbitrárnosti, resp. svojvoľnosti rozhodnutia okresného súdu o výške náhrady trov konania (námietka arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti odôvodnenia vecného posúdenia napadnutého uznesenia okresného súdu).

Na základe uvedeného ústavný súd neskúmal vecnú stránku spôsobu výpočtu náhrady trov za jednotlivé úkony, ale považuje za potrebné poukázať na časť vyjadrenia sudkyne okresného súdu, v ktorej uviedla: „Pokiaľ súd opomenul v rozhodnutí o sťažnosti priznať žalovaným v 1./ a 2./ rade DPH, bolo možné, aby sudca na návrh strany rozhodol o tejto časti formou doplňujúceho uznesenia...“

32. Naviac, posúdenie samotného odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu zo strany ústavného súdu ešte pred prípadným vyjadrením sťažovateľov k samotnej argumentácii vznesenej v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a ponechaním procesného priestoru pre okresný súd náležitým spôsobom vysporiadať sa s prípadnými argumentmi strán sporu vo svojom novom rozhodnutí by bolo predčasné.

Okresný súd bude po vrátení veci na ďalšie konanie viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Jeho úlohou bude predovšetkým po vrátení veci doručiť sťažnosť žalobcu smerujúcu proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľom na vyjadrenie a až následne vo veci opätovne rozhodnúť.

33.

V.

Trovy konania

34. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 487,01 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

35. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Sťažovatelia požadovali priznanie náhrady trov za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu a replika). Keďže v replike podanej ústavnému súdu sťažovatelia iba zotrvali na argumentoch uplatnených v ústavnej sťažnosti, ústavný súd za tento úkon sťažovateľom náhradu trov nepriznal.

36. Náhradu trov konania ústavný súd priznal za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 po znížení o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.) pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov je suma 90,59 eur a hodnota režijného paušálu je v sume 10,87 eur. Náhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2021 ($2 \times 90,59$ eur) spolu s režijným paušálom ($2 \times 10,87$ eur) zvýšené o 20 % daň z pridanej hodnoty predstavuje sumu trov konania v sume 487,01 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu